

A fahéj illata
Bielefeld asszonyai

EVA-MARIA BAST

A fahéj illata
Bielefeld asszonyai

KOSSUTH KIADÓ

A fordítás alapja:
Eva-Maria Bast: *Zimträume – Die Frauen der Backmanufaktur*
First published in 2023 by Aufbau Verlage GmbH & Co. KG, Berlin

FORDÍTOTTA
Tuza Csilla

SZERKESZTETTE
Winter Angéla

BORÍTÓTERV ÉS GRAFIKA
Bürosüd
www.buerosued.de

ISBN 978-963-636-311-6

Minden jog fenntartva

© Aufbau Verlage GmbH & Co. KG, Berlin 2023
(Published with Aufbau Taschenbuch; „Aufbau Taschenbuch”
is a trademark of Aufbau Verlage GmbH & Co. KG)

© Kossuth Kiadó 2024

© Hungarian translation Tuza Csilla 2024

Borítóképek

© Ildiko Neer/Arcangel

© akg-images

Prológus

Greetsiel, 1931. április

Käthe behunyta a szemét, és mélyen beszívta az illatot. Csokoládé és vanília, pompás! Érezte, ahogy összefut a nyál a szájában, újra kinyitotta a szemét, és elégedetten nézett végig a polcokon, ahol gondosan egymás mellé helyezve álltak a pudingos tálkák, melyekből ez az ínycsiklandó illat áradt. *Milyen szépen néznek ki!* Vaníliásárga és csokoládébarna – ilyen színű volt a busz is, amivel Käthe járta a városokat.

Kintről izgatott hangok hallatszottak, és Käthe kilesett a vaníliásárga függöny nyílásán át az óriási térre, amelyen a Meister-busz megállt. *Hihetetlen, mennyi ember gyűlt össze megint!* Akárcsak az elmúlt napokban. Csapatostul rohantak oda, és úgy köröztek a busz közelében, mint a molylepkék a fény körül. Habár, ahogy Käthe utánagondolt, ez nem igazán hízelgő, és nem is odaillő összehasonlítás. Végül is az emberek, akik a busz köré gyűltek, szívesen látott vendégek voltak.

Miután Bielfeldben megalapították a Dr. Meister Háztartási Iskolát, 1927-ben több hasonlót is nyitottak a nagyvárosokban. Mintegy hatezer nő tanulta a sütés-főzés mellett édességek készítését, és egy együttműködő, neves mosóporgyártó jóvoltából mosást is. Käthe zseniálisnak találta az alapötletet:

– Tudod, kedvesem – magyarázta neki a nagymama, Josephine Meister –, ezek a nők megtanulják használni a termékeinket, és a receptjeink szerint főznek. Azután egy életen át ezt követik.

Mivel nagy volt a kereslet, Josephine Meister és Käthe mostohaapja, Richard azt fontolgatta, hogyan lehetne a kisebb városokat is bekapcsolni az üzletbe. Végül nagymamájának az az ötlete támadt, hogy a moziban és a vendéglőkben reklámfilmeket vetítenek – az elsőt még a nagypapa, Carl készítette 1911-ben. Ezek a rendezvények is nagyon népszerűek lettek, és most tavasszal Josephine saját reklámjárműveket is indított. Ezekben volt egy vetítővászon, amelyeken filmeket mutattak be, a kis emelvényről előadásokat is tarthattak, és főzőtanfolyamokat rendeztek. Különös ismertetőjegyként ezeknek a buszoknak óriási csokoládépuding formájuk volt, amely főleg a gyerekek körében aratott nagy tetszést. Valahányszor megérkeztek egy városba, a buszt azonnal körbevették a kicsik, és futottak is utána. Mivel a legtöbb érdeklődő amúgy is édesanya volt, Josephine elhatározta, hogy az elő-

adások alatt a gyerekeknek pudingot osztanak, így a Meister-buszok érkezése mindenhol a hónap attrakciója lett – most éppen ebben a bájos keletfríz városban, ahol megálltak.

Ebben a pillanatban nyílt a busz ajtaja, és a nagyanya lépett be.

– Hihetetlenül sok ember jött el – mondta, és aggodalmasan ráncolta a homlokát a készenlétben álló pudingos tálkák láttán. – Attól tartok, nem lesz elég.

Käthe sóhajtvá tette vissza a pudingot, melyet az előadás előtt készített elő magának. Már előre örült neki, de természetesen nem akarta megenni a gyerekek elől.

– Gyerünk – bátorította a nagyanya. – Egy tálkán igazán nem múlik.

– És tudok főzni még többet – erősítette meg Käthe.
– Sőt, ha egy kicsit még meleg, finomabb is.

– Na, hát akkor egyél csak – mondta Josephine, és bólintott, miközben Käthe élvezettel kapott be egy kanál édességet.

– Mennyei!

– Hans, elég, ne nyúlj hozzá! – hallatszott odakint-ről egy izgatott hang. Josephine még egyszer rámosolygott az unokájára, azután kinyitotta a busz ajtaját, és üdvözölte a várakozókat. Käthe megfogta az első pudinggal teli tálcat, és követte a nagyanyját. Amikor a gyerekek megrohanták, csak úgy ragyogott a sze-

mük, és tucatnyi kis torokból szállt a „puding!” felkiáltás a tiszta tavaszi égre.

– Melyikötök Hans? – kérdezte Käthe, mire egy körülbelül négyéves, zsemleszőke, szeplős fiú emelte fel félénken a kezét. Szemmel láthatóan félt, hogy miután az anyja már leszidta, még tőle is büntetést kap. De Käthe rámosolygott a kicsire, és kijelentette: – Ha te vagy Hans, akkor tiéd az első puding. Vaníliásat vagy csokoládésat kérsz?

Hans ragyogó arccal felelte, hogy „csokoládésat!” – ezzel learatta anyja, egy kissé elcsigázott, fáradtnak látszó, divatos frizurás, harmincas nő szigorú pillantását. A kisfiú azonnal megértette. „Kérek” – nyögte ki büntudatosan.

– Tessék – mondta Käthe, és ünnepélyesen átadta a gyerekeknek a kívánt csokoládépudingot.

– Köszönöm – suttogta Hans, elvette a finomságot, azután elbújt az anyja mögé.

Käthe szélvészgyorsasággal kiürítette a tálcát. Amikor előjött a buszból a következő adaggal, már számátalan gyerekkéz nyújtózkodott feléje, abban a reményben, hogy kapnak egy kis finom kóstolót, Käthe pedig csak nehezen tudta fenntartani a rendet.

– Jut mindenkinek! – ígérte, amit a kicsik ujjongva vettek tudomásul.

A nagyanyjára lesett, aki éppen egy népszerű sütemény különböző hozzávalóit mutatta be a lelkes házi-

asszonyoknak, és csendben mosolygott magában. Milyen szép lenne, ha keresztül-kasul utazhatna Németországban a nagymamájával, városról városra. De Josephine Meister túl fontos személy volt, nélkülözhetetlen a cégben, semhogy azzal töltse az idejét, hogy a kisvárosokban reklámozza a termékeiket. Azonban nem állta meg, hogy ne kísérje el az unokáját az első körútjára. Később Käthe majd egyedül utazik egy munkatárssal és egy sofőrrel. *Egy sofőrrel!* Az arcán mosoly suhant át, mert be kellett vallania, hogy a jelenlegi sofőrt, a fiatal Georg Wüstöt kimondottan sármosnak és jóképűnek találja, és nagyon tetszett neki az ötlet, hogy vele utazza be az országot.

Amikor az összes tálkát kiosztotta – aggodalmaikkal ellentétben a puding elegendőnek bizonyult –, lopva a fiatalembert kezdte szemlélni, aki egyszerű barna nadrágjában és szerény fehér ingében kimondottan jól nézett ki. Hanyagul nekidőlt az ajtónak, és a kezét zsebre vágta. Érdeklődve figyelte a tömeget, de amikor észrevette Käthe pillantását, odafordította a fejét, és egyenesen a szemébe nézett. Käthe szíve azonnal gyorsabban kezdett dobogni, miközben zavartalanul nézték egymást. A fiatalember mosolyogva bólintott, mire Käthe hirtelen elfordította a pillantását. Mi van ebben a Wüstben, hogy újra és újra sikerül neki kibil-lentenie őt az egyensúlyából?

Josephine közben befejezte a főzőtanfolyamot, és kimerülten, de széles mosollyal ment oda unokájához.

– Már el is felejtettem, milyen megerőltető egy ilyen roham.

– Most van egyórányi szabadidőnk, mielőtt elkezdődik a következő előadás – mondta Käthe. – Mit szólnál hozzá, ha visszamennél a szállodába, és pihennél egy kicsit? Ezt én itt elintézem. – A sok edényre mutatott, amely a mosogatóban tornyosult. A nagyanyja kételkedve nézett rá.

– Biztos vagy benne? – kérdezte. – Hoznunk kellett volna egy lányt, aki segít.

– Én segíthetek – szolt közbe Georg Wüst.

– Maga? – kérdezte Josephine, és Käthe nem tudta, hogy nagymamája azt az elképzelést találta furcsának, hogy egy férfi segítsen a mosogatásban, vagy egyszerűen csak elfelejtkezett a férfi jelenlétéről. Käthe inkább az utóbbit gondolta, mert a nagyanyja nagyon modern gondolkodású nő volt, aki például harcolt a nők választójogáért. Azonkívül egész életében szolgálók vették körül, és habár egyáltalán nem volt gőgös, és úgy ismerték, mint aki nagyon is jól és igazságosan bánik a munkásaival, Käthének néha az volt az érzése, hogy már egyáltalán nem vesz tudomást az alkalmazottairól. Különösen igaz volt ez azokra, akik az ételt szolgálták fel odahaza. Josephine meglehetősen magánjellegű dolgokról is beszélt a jelenlétükben,

amin a sokkal visszafogottabb Käthe néha megütött.

– Én – felelte Georg Wüst, és barátságosan bólintott Josephinének. – Ne aggódjon, kereskedelmi tanácsos asszony.

Käthe szíve megint hevesebben dobogott. A kilátás, hogy nemsokára egyedül marad Georggal, szörnyen idegessé tette. Ha együtt mosogatnak, akkor közel kell állniuk egymáshoz, és...

Amennyire remélte, hogy nagyanyja elfogadja az ajánlatot, annyira remélte azt is, hogy nem teszi.

– Nem kell kétszer mondania – jegyezte meg Josephine, és rámosolygott a két fiatalra. – Szerencsére nincs messze a szálloda. – Az elegáns szecessziós épületre mutatott, amely elfoglalta a tér fő helyét, és megígérte: – Háromnegyed órán belül visszajövök.

Käthe nézte, ahogy nagyanyja átmegy a téren. Josephine Meister, ahogy Käthe látta, jelentőségteljes személység volt. Szálegyenesen ment, széles szoknyája minden lépésnél hullámozott körülötte.

– Fantasztikus asszony – szólalt meg Georg Käthehez közel.

– Igen, az – mondta a lány fojtott hangon.

– És maga is fantasztikus nő – tette hozzá a férfi.

Käthe nem fordult felé, úgy válaszolt:

– Köszönöm. – A szíve úgy dobogott, majd szétrepedt.

– Mivel kezdünk? – kérdezte Georg. Käthe ránézett, és nevetésben tört ki, amikor meglátta Georg gyámoltalan pillantását, amellyel az edényhegyeket szemlélte, és ezzel vége is szakadt az elfogódottságának.

– Azt mondanám, mosogassunk el – javasolta. – Azután megmutatom, hogyan kell csokoládépudingot főzni. És van még egy különlegességem a maga számára.

– Valami különlegesség? – kérdezte Georg.

Käthe bólintott.

– A kedvenc fűszerem. – Egy kis üvegcsét vett elő, és a férfi orra alá tartotta. – Szagolja meg.

– Fahéj – mondta Georg, és felcsillant a szeme. – Szeretem a fahéjat. Anyám régebben mindig fahéjjal és cukorral ízesítette a tejbegrízt. – Az üvegcsére mutatott. – Még soha nem láttam a fahéjat ilyen formában. Anyám fűszeres üvegeiben mindig őrlött por volt, már cukorral keverve. Úgy néz ki, mint a fakéreg.

– Mert fakéreg – erősítette meg Käthe. A fűszert a ceyloni fahéjfa kérgéből nyerik. Ha beleszagolok, úgy érzem magam, mintha egy mesében lennék. Mint *Az Ezeregyéjszaka meséiben*.

– A fahéj számomra egyfajta meghittséget jelent – magyarázta Georg mosolyogva. – Mama tejbegríze miatt.

– Várjon csak, amíg megkóstolja a fahéjas csokoládépudingomat!

– Alig várom.

I. RÉSZ

1941

1. fejezet

Bielefeld, 1941. március

– Nagyon örülök neki, kedvesem, hogy segítesz az ötvenéves jubileumi ünnepség előkészítésében – mondta Josephine Meister, és átölelte unokáját. – És örülök annak is, hogy néha-néha mosolyogsz.

– Igen – sóhajtott Käthe –, mi más maradt nekem! Georg biztosan nem akarta volna, hogy az egész életemet gyászban töltsen.

– Biztosan nem – értett egyet Josephine. – Azt akarta volna, hogy mindig boldog legyél.

– Már nem tudok boldog lenni nélküle – mormolta Käthe. – De azért megpróbálok...

Käthe 1936-ban ment feleségül fiatalkori szerelméhez, Georg Wüsthöz, sok zűrös kaland után, és családja akarata ellenére, akik egy herceg barátjuk utódját szemelték ki számára, de a házassága nem tartott sokáig: a szerelme a háborúban elesett. Ennek már egy éve, és a gyász hónapjai és a bénultság után a fiatal-

asszony úgy érezte, lassacskán visszatalál az életbe, ami talán annak is köszönhető, hogy a nagyanyja nagyon rámenősen bevonta őt a jubileumi ünnepség előkészületeibe.

– El se hiszem, hogy már egy fél évszázada, hogy Nagyapával a városba jöttetek, és megalapítottátok a Meister Műveket.

– Én sem – mondta Josephine álmodozón. – És ha valaki akkor megjósolja, hogy ez lesz belőle, akkor örültnek tartottam volna.

– Kár, hogy nem emlékszem Nagyapára – mondta Käthe, aki kétéves volt, amikor nagyapja eltávozott – csak pár hónappal élte túl fia, Julius halálát, aki Verdunnél esett el. Dr. Carl Meister nem sokkal unokája, Käthe öccsének születése után halt meg, mert meghasadt a szíve. A kis Anton apjuk emlékére a Julius nevet kapta második névként.

– Szeretett téged – mondta Josephine. – Te voltál a kis napsugara.

Käthe bólintott, és átkarolta nagyanyját.

– Nagyon hiányzik?

– Rettenetesen – vallotta be az asszony. – Minden percben, minden másodpercben. – Szenvedélyesnek tűnt, és egy kicsit elveszettnek. De azután mosoly ragyogott fel az arcán. – De nem is érzem, hogy tényleg elment volna. – Széles mozdulattal mutatott körbe. – Ebben itt mind tovább él – tovább élünk mint házas-

pár. Minden sarokban emlékek lapulnak, és hogy a céget működtetem az ilyen nehéz időkben, mint amiket most is élünk, ez az, amit még mindig megtehetek érte.

Käthe bólintott. Értette, miről beszél a nagyanyja. Habár most, ebben a borzalmas időszakban nem is mehetett volna jobban a Meister Műveknek. A termékeik iránti kereslet a háborús években drasztikusan megnőtt, nem utolsósorban azért, mert a hadseregnek szállítottak. Mind Bielefeldben, mind Hamburgban és Bécsben csúcsra jártak a gépek.

– Neked ez nem adatott meg Georggal – állapította meg a nagyanyja, belelátva a gondolataiba. – Alig volt alkalmatok emlékeket teremteni. Kivéve a németországi buszos túrákat. De nincs semmi, ami a hétköznapiakban körbevenne tőle.

Käthe gondolkodás nélkül így szólt:

– De igen, a legszebb emlékem van róla. Clarában él tovább. – Gyengéd mosollyal gondolt négyéves lányára, aki megszólalásig hasonlított apjára, örökölve barna haját és zöld szemét.

– Igen – mondta a nagyanyja. – Igazad van.

Käthe felsóhajtott, azután mély levegőt vett.

– Elég a szomorkodásból. Kezdjük hát az előkészítést.

Josephine türelmetlenül nézett körül.

– Kezdeném – vetette közbe –, de feltétlenül szükségünk van Marthára. Hol marad már?

– Itt vagyok – mondta a hetvenkét éves asszony, aki ebben a pillanatban lépett be az ajtón. Käthe szerette az elhunyt Emil nagybátyja feleségét, aki időközben férjhez ment a tankonyha főnökével, Matthias Wohlgemuttal. A házaspár közösen vezette a konyhát. Martha mindig kiegyensúlyozott volt, jókedvű, és ha éppen nem főzött vagy sütött, akkor szenvedélyesen foglalkozott négy unokájával. A lányai – Magdalena és Caroline – nemcsak egyazon napon lettek anyák, hanem mindkettőjüknek bájos ikrei születtek. A kicsik már tizenkét évesek voltak, a nagyszülők büszkeségei, Matthias Wohlgemut nagyon lelkes mostohanagyapának bizonyult.

Az ajtó megint nyílt, és Lotte, Käthe édesanyja érkezett.

– Anya! – kiáltotta. – De jó, hogy itt vagy!

– Én is úgy vélem – mondta az asszony, és leereszkedett az asztal sarkára. – Szívesen segítenék az előkészületekben.

– Te? – kiáltotta egyszerre Martha, Josephine és Käthe.

– Na, nézd csak! – felelte Lotte, és felháborodottan vágta csípőre a kezét. – Talán nem bíztok bennem?

– Dehogynem, Anya! – kiáltott Käthe, és átölelte az anyja nyakát. – Csak mindig annyira el vagy foglalva!

Lotte volt a Meister Művek női megbízottja, és a második világháborúban legalább annyi dolga volt,

mint az elsőben. Most is sok nő vesztette el a férjét, vagy aggódott az életéért, amikor a férfiakat a frontra vitték. A nőknek most is pénzt kellett keresniük a háztartás és a gyerekek mellett, hiszen etetniük kellett a családot, ráadásul a munkájuk nélkül leálltak volna a gépek. Az, hogy a gyárnak ilyen jól ment, és ennyi pénzt kerestek a termékeikkel, a nőknek volt köszönhető. A Meister család egyetértett abban, hogy ezek a nők a legjobb bánásmódot érdemlik. Lotte támogatta és meghallgatta őket, törődött a gondjaikkal, a félelmeikkel. Ő volt a felelős azért, hogy az üzemi óvoda, melyet 1914-ben alapítottak, működjön, hogy a gyerekek és a nők mindennap rendes ebédet kapjanak, segített a hadiözvegyeknek a papírmunkában, és igazából napi huszonnégy órában szolgálatban volt. Nem csoda hát, hogy a többiek azt kérdezték maguktól, honnan lesz még az előkészületekre is ideje.

– Ah – mondta Lotte –, persze, sok dolgom van, de egy ötvenéves jubileum az valami különleges dolog, és feltétlenül részt akarok venni benne. Azonkívül – pajos pillantást vetett anyósára, Josephinére –, ha a főnőkasszonynak van ideje az előkészületekkel személyesen is foglalkozni, akkor én is meg tudom oldani.

– Príma! – lelkesedett Martha. – Mi, Meister asszonyok hatalmas ünnepséget csapunk Bielefeldben. Háború ide vagy oda.

– Nem is tudom – felelte Josephine. – Nem vagyok benne biztos, hogy befolyásolhatjuk a programot.

– Hogyhogy? – kérdezte Käthe. – De hát ez a mi ünnepünk!

– Nem egészen – hűtötte le Josephine, és mérgesen ráncolta a homlokát. – Az itteni Gauleiter és a mostohaapád vezető párttagokat is meghívtak, és a Meister Műveket mintaüzemként akarják bemutatni.

Käthe grimaszolt. Ki nem állhatta a nemzetiszocialistákat, és nem csak azért, mert őket okolta imádott Georgja haláláért. Mindig jéggé dermedt, valahányszor meglátott egy barna egyenruhás urat a horogkeresztes vörös karszalagjával, ahogy túlságosan is gyakran beavatkoznak a cég működésébe. Régi munkásoknak kellett távozniuk, mert zsidók voltak, és Käthe hevesen veszekedett mostohaapjával.

– Miért hagyod ezt?! – kiabálta. – Hogy tehetsz ilyet?! Éppen most kellene nekik segítened!

De Richard Kaiser csak szomorúan nézett rá, és azt mondta:

– Ezekben az időkben, gyermekem, az ember nem teheti azt, amit akar. Ha ellenállnék, ezt itt mind elveszítenénk, ami mindenki számára csapás lenne. Főleg a munkásainknak.

Käthe csak némán nézett rá, és kiment a szobából. A következő hetekben érezte, mennyire szenvedett apja a szemrehányások miatt, és anyja a lelkére beszélt.

– Tényleg nincs választása – mondta később Lotte a lányának. Käthe pedig – bár maradt túske a szívében – ismét tudott mosolyogni rá, és úgy találta, mostohaapja nem határolódik el eléggé az új hatalom birtokosaitól. Még az NSDAP-be is belépett.

– A nácik nem ronthatják el az ünnepünket – mondta Käthe harciasan. – Talán előírhatják a programot, és tarthatnak semmitmondó beszédeket, de az élvezetért mi vagyunk felelősek.

– Bravó! – kiáltotta Josephine, és erőteljesen tapsolni kezdett az unokájának. – Akkor lássunk munkához!

2. fejezet

London, 1941. március

– Végeztél mára, kincsem?

Friederike felnézett, és rámosolygott a férjére, aki az irodához vezető folyosón állt. Az emberek gyakran mondogatták, hogy éles ellentétben álló külsejük miatt voltak olyan szép pár: Friederike törekeny volt, szőke és világítóan kék szemű. Michael D'Oyly Carte ezzel szemben magas, erős testalkatú, sötét hajú, sötét szemű.

– Igen – felelte Friederike, és tüntetően félretolta a nagy aktahalmot, amely az íróasztalon terült el előtte. Azután felállt, és a férjéhez lépett.

– Ez nagy öröm számomra, szállodaigazgató asszony – hízelgett neki Michael, és a karját nyújtotta.

Együtt mentek végig a Claridge's igazgatósági részlegén, és lesétáltak a luxushotel széles lépcsőjén. A szálloda gyökerei 1812-ig nyúltak vissza, de az épület csak 1894-ben került a D'Oyly Carte család tulaj-

donába: Michael apja, Richard számára, aki a Savoy Hotelt alapította, a Claridge's mindig is szállka volt a szemében, így 1894-ben egyszerűen megszerezte, a régi épületeket lerombolta, és egy pompás újat építtetett, amelyet azután 1897-ben nyitottak meg. Később a fia lépett a nyomdokaiba, és mind a Savoyt, mind a Claridge'st átvette. Azután 1919-ben belépett az életébe Friederike. A fiatalasszony akkoriban szörnyen össze volt zavarodva: első férje öngyilkos lett, ráadásul megtudta, hogy örökbe fogadták. Az akkor huszonöt éves lánynak összetört a szíve, és örökbe fogadó anyja, Josephine legnagyobb bánatára elhagyta mind a hazáját, mind a családi vállalkozást. Néhány kitérő után Friederike Londonba került, ahol csak céltalanul bolyongott az utcákon. Egyszer annyira elmerült a gondolataiban, hogy összeütközött egy jóképű, magas férfival, aki felsegítette, és a szavai – „sajnálom” – annyira emlékeztették Friederikét az anyja mentegőzésére, amikor kiderült, hogy örökbe fogadták, hogy könnyekben tört ki. Josephine emléke olyan vágyakozást ébresztett benne, hogy a férfi döbbenetére Friederike nem bírta abbahagyni a sírást.

– Jöjjön velem – mondta a férfi, és a vigasztalására tett hiábavaló kísérletek után magával húzta a lányt a szállodába, melynek bejárata előtt összeütköztek. Leültette egy kényelmes kanapéra, és egy pincérrel teát és szendvicset hozatott. Némán ült mellette, mi-

közben csak nézte őt. És akkor Friederike mindent elmondott neki. Milyen jó érzés volt! Ettől kezdve elválaszthatatlanok lettek. A férfi felvette őt a szállodába – idegennyelv-tudása szinte predesztinálta rá, hogy a recepción dolgozzon –, és legjobb barátok lettek. Nem szeretők. Friederike még Franzot gyászolta, nem volt képes beengedni másik férfit az életébe. Sokkal később lettek szerelmespár, majd végül összeházasodtak.

Amikor a Claridge's a gazdasági világválság idején anyagi nehézségekkel küzdött, Friederike segített. Gonosz nagynénje, Helene életében egyszer valami jót is tett: anyagi érdekből hozzáment egy gazdag agastyánhoz, aki nem sokkal később meghalt. Talán a gonosz cselekedetei miatt, de Helene nem sokáig élvezhette új gazdagságát, mivel egy évvel később súlyos betegségben ő is elhunyt. Mint egyetlen rokona, Friederike örökölte a vagyonát, és úgymond egyetlen éjszaka alatt milliomos lett.

Miután Friederike és Michael elérték a lépcsősor alját, fülsiketítő lárma hangzott fel. A nagy, súlyos kristálycsillár veszélyesen ingott a mennyezeten. Friederike halkán felsikoltott, mire Michael védően magához húzta.

– Kapcsolják le a világítást! – utasította az alkalmazottakat. Miután minden elsötétült, félrehúzta a sötétítőfüggönyt, és látta, hogy az utcán a járókelők pánik-szerűen igyekeznek valahova. Vélhetően a legközelebbi óvóhelyre tartottak. Friederike félénken nézett a felhős égboltra, de nem látott repülőgépeket.

– Azt hiszem, nem kell lemennünk a pincébe – állapította meg egy idő után. – Hallani még őket, de úgy tűnik, távolodnak.

– Jó – felelte Michael. – De itt maradunk. Túl kockázatos hazamenni.

– Rendben – egyezett bele Friederike rezignáltan. Hat hét telt el bombázás nélkül, és azt remélte, hogy a németek nem támadják többé Londont. Nemcsak ő jutott erre a következtetésre, a londoniak is visszatértek egyfajta normális élethez. A színházak, az üzletek, az éttermek, még a sörözők és a klubok is újra kinyitottak.

– George, van még szabad szobánk? – kérdezte Michael a portást. A portás bólintott, és ideges mozdulattal átnyújtotta egy ötödik emeleti lakosztály kulcsát.

Amikor Friederike egy rövid és nyugtalan éjszaka után felébredt, meglepetésére azt látta, hogy Michael nem fekszik mellette. Álmosan felült, és a szobainasra pil-

lantott, amelyre a férje előző este olyan akkurátusan akasztotta fel a ruháját, ahogy mindig is tette. Michael kimondottan pedáns ember volt, és ezzel néha az örületbe kergette az inkább kreatív és kissé rendetlen Friederikét. De aztán egy idő után a nő arra gondolt, hogy az ember akár tudatosan is dönthet úgy, hogy egy bizonyos jellemvonást kimondottan értékeljen a másikban. Megpróbálta, és sikerült: időközben elfogadta, hogy Michael a ruháját minden este összehajtogatta vagy felakasztotta a szobainasra, miközben ő maga rendetlenül dobta le egy székre a szoknyáját és a blúzát.

De most Michael ruhái nem voltak ott. Bizonyára lement, hogy dolgozzon még egy kicsit reggeli előtt. Friederike nagy sóhajtással bújt ki a nagy és kényelmes, párnákkal teli szállodai ágyból, és nekilendült az új napnak. Kicsit álmosan kitapogatózott a fürdőszobába, a márványpadló hideg volt a talpa alatt, és valahogy barátságatlanak találta. A Claridge's egy luxus-szálloda minden jellemzőjét magán viselte. Folyó víz volt benne, fürdőkád hatalmas tükörrel, amelyben a negyvenhat éves Friederike most kritikusan szemlélte magát. Az idő nem múlt el nyomtalanul felette, a szája és az orra körül ráncok húzódtak, és ijedten látta, hogy a halántékán a szőke haja világosabb lett. Talán őszül?

Fényesre fésülte állig érő haját, azután felvette előző napi ruháját, az elegáns, sötét, kissé felsliccelt szoknyát, az egyszerű fehér selyemblúzt, és a divatosan húzott ujjú sötétkék blézert, majd lement. Úton a férje irodája felé az alkalmazottak tisztelettel üdvözölték, de néhányuk arcán Friederike látta a hideg elutasítást is, amely korábban nem volt jellemző. Nem is csoda: német volt, ellenség, gondolta szomorúan. Az sem számított, hogy a negyedszázados itt-tartózkodás után már sokkal inkább angol volt, mint német.

– Drágám. – Michael felnézett, amikor a felesége belépett, megkerülte az íróasztalt, és megcsókolta. – Reggelizünk együtt? – kérdezte reménykedve.

– Nem vitatkozom – felelte a férfi, és csakúgy, mint este, most is a karját nyújtotta.

Nemsokára már az étteremben ültek, és az alkalmazottak felszolgálták a reggelit. Mint minden reggel, Michael most is újságot olvasott.

– Van valami érdekes a *Times*ban? – érdeklődött Friederike, miközben a pirítósát kente.

– Képzeld, tegnap lerombolták a Café de Paris-t.

– A város legbiztonságosabb klubját? – döbrent meg Friederike. – Hihetetlen...

– Igen, sajnos – felelte Michael. – A klub mélyen a pincében van, de eltalálták a felette üzemelő mozit, és mivel a két helyiséget csak egy vékony födém vá-

lasztja el, beszakadt a romok súlya alatt, és így megsemmisült a Café de Paris is.

– Milyen szörnyű – nyögte ki Friederike, felvette az újságot, és elolvasta a cikket. Az újságíró egy szemtanút idézett:

„Ha visszagondolok erre az estére, az jut elsőként az eszembe, hogy elhatároztuk, elmegyünk szórakozni. Nem tudom a pontos okát, de azt hiszem, valahogy mindenki olyan gondterhelt volt, ezért el akartuk terelni a figyelmünket a sok szörnyűségről. Estélyi ruhát vettem fel. Fél tíz körül értünk a Café de Paris-ba, ami eléggé tele volt már, és nagyon vidám hangulat uralkodott.”

– És azután... Rengeteg halott és sebesült – mormolta Michael megrendülve.

Friederike bólintott, és félve kérdezte:

– Gondolod, megint olyan lesz, mint tavaly?

– Amikor huszonkét éjszakán keresztül szakadatlanul bombáztak minket? Nem tudom – mondta Michael.

Friederike nagyon is meg tudta érteni a szemtanút: hogy nagyon aggódott, és egy kis figyelemelterelésre vágyott. És azután...

Vajon az ember hozzá tud szokni az aggódáshoz és a félelemhez? Egyszerre megint eszébe jutottak azok az idők, amikor az első világháborúban ápolónő volt a tábori kórházban. Csupa fiatal élet, tele reménység-

gel, széttörve és szétlőve. Mint ahogy szeretett bátyja, Julius élete is. És most? Egy olyan országban él, amely az ő hazájával áll háborúban. A férje gyakorlatilag ellenség. Ő maga a szomszédai ellensége, a vendégei ellensége. Habár még nem tapasztalt közvetlen ellenséges megnyilvánulásokat, de attól tartott, hogy ez gyorsan megváltozik, ha a háború nem ér véget hamarosan. És ezt a véget még egyáltalán nem lehetett látni...